

До
Научното жури
Определено със заповед
№ 4581з- 600/06.06.2017г.
на Ректора на
Академия на МВР

РЕЦЕНЗИЯ

От Петя Борисова Шопова, д-р по криминология, професор в юридическия факултет на Русенски Университет „Ангел Кънчев“

член на научното жури за оценяване дисертационния труд на

Невена Иванова Русева

на тема : „Разследване на смъртни случаи и телесни повреди, настъпили при извършване на правно- регламентирана дейност“

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“

в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

професионално направление 3.6 Право

докторска програма Криминалистика

Катедра Наказателноправни науки, Академия на МВР

Уважаеми членове на научното жури,

Предоставям моята рецензия по дисертационния труд на Невена Иванова Русева на тема: „Разследване на смъртни случаи и телесни повреди, настъпили при извършване на правно- регламентирана дейност“.

1. Невена Иванова Русева е родена на 29. 06. 1973г. в гр. Русе. Завършва висшето си образование в юридическия факултет на Русенския университет „Ангел Кънчев“ през 2002г. , магистър по право. Работи като юристконсулт в Агенция за строителен надзор „Пристия“ ЕООД, а от 2005г. е разследващ полицай, в момента старши разследващ полицай в отдел „Разследване“ ОД МВР- Русе. Като разследващ полицай Невена Русева е натрупала богат опит както в областта на теорията на наказателноправните науки, така и в практиката.

Има сериозни участия в научни форуми и публикации по въпроси, свързани с детето като пострадад от престъпление, наказателноправната, криминалистическата и криминологическата характеристика на убийство и телесни повреди при професионална непредпазливост. Разработила е лекционен курс за ролята на съдебните експертизи при разследване на престъпленията против личността при професионална непредпазливост. Член е на Съюза на юристите в България.

2. Темата на дисертационния труд „Разследване на смъртни случаи и телесни повреди, настъпили при извършване на правно- регламентирана дейност“ е актуална както от научна, така и от научно- приложна гледна точка.

Предмет на дисертационното изследване е криминалистически анализ на престъпленията убийство и телесни повреди, извършени при професионална непредпазливост и формулиране на тактическите особености при разкриването и разследването им.

Целта на изследването е да се очертаят от гледна точка на криминалистическата им характеристика признаците на престъпленията против личността, извършени при професионална непредпазливост и на тази база да се предложи единна методика за разкриването и разследването им.

Методите на изследване са: документално изследване на нормативната база, документално изследване на наказателни дела в Русенския съдебен район за шестгодишен период, включено участие на дисертанта в разкриването и разследването по конкретни наказателни производства , анкетно проучване на мнението на 70 разследващи полицаи от

половината от областните дирекции на МВР в страната, анализ на статистическа информация, свързана с темата на дисертацията за шестгодишния изследван период.

3. Дисертационният труд е в обем от 242 страници, състои се от увод, изложение в четири части и заключение.

В библиографията са посочени 135 източника и интернет ресурси на български и руски език.

Глава първа на дисертацията е посветена на понятието за професионална непредпазливост, както и на очертаване на обстоятелствата, подлежащи на установяване и доказване в наказателното производство по разглежданите престъпления.

Първият подход, който се използва е наказателно- правният. В параграф първи дисертантът разглежда нормите на чл. 123 и чл. 134 от НК, анализира бланкетния им характер и изяснява начина, по който според доктрината и практиката се „запълва“ бланкетността. След това се използва наказателно- процесуалният подход, съчетан с наказателно- правният. Очертават се на основата на чл. 102 от НПК обстоятелствата, които подлежат на доказване при разглеждания вид престъпления. Тук отново се прави наказателно- правна характеристика, свързана с обективната страна на престъплението- деяние, резултат, причинна връзка между деянието и резултата, характеристика на субекта на престъплението, характеристика на субективната страна на престъплението. Същевременно се прави и характеристика от гледна точка на предмета на доказване- начин, време и място на извършеното престъпление, сферите на дейност, в които се проявява, както и другите обстоятелства, имащи значение за отговорността на обвиняемия.

Съчетаването на двата подхода представлява оригинален начин за характеризирание на разглежданите престъпления, но от гледна точка на правната логика би било по- добре най- напред да се направи наказателно- правната характеристика, а след това наказателно- процесуалният анализ.

При характеризирание на субекта на престъплението дисертантът е обосновал три основно групи възможни извършители като първите две групи са по един критерий, а третата по друг. Би трябвало тази класификация да се прецизира с оглед на критерия.

Глава втора е посветена на криминалистическата характеристика на разглежданите престъпления.

Дисертантът се спира подробно на отделни елементи на криминалистическата характеристика-начин на извършване на престъпленията, време на извършване, място на извършване като прави анализ на базата на теорията и конкретния емпиричен материал, събран в процеса на подготовката на дисертационния труд.

Интерес представлява анализа на извършителите на престъпленията, на пострадалите и на връзката между тях. Този анализ съчетава криминалистичния и криминологичния подход и представлява аргументирано обобщение на емпиричния материал. Направен е профил на извършителя на престъпленията, характеристика на пострадалия и е установена връзката между тях. Тези обобщения на автора са важни както за разработване на методиката на разкриване и разследване на разглежданите престъпления, така и за осъществяване на превантивна дейност.

Глава трета е посветена на методическите въпроси, свързани с образуването на наказателното производство по чл. 123 и чл. 134 от НК, както и на следствените ситуации, на версиите и на планирането на разследването.

Авторът се базира на нормите на НПК във връзка с образуването на наказателното производство като прави подробен криминалистичен анализ както на извънпроцесуалните действия, така и на процесуалните действия, свързани с образуването на производството.

Извънпроцедуалните действия преди образуване на производството са обобщени в 12 стъпки, чието обобщаване има огромно практическо и методическо значение да органите на МВР.

Интересен, подкрепен с данни от конкретните наказателни дела е анализа на версиите при разследване на престъпленията. Този анализ има огромно практическо значение и представлява важна част от предложенията на дисертанта по разглежданата тема. Същото се отнася и до частта, свързана с планирането на дейността по разследването.

Глава четвърта е посветена на тактиката на провеждане на някои типични действия при разследването на престъпленията по чл. 123 и чл. 134 от НК. Особено внимание е отделено на огледа на местопроизшествието и тактиката на провеждането му като са разгледани различните варианти в зависимост от сферата, в която е осъществено престъплението- работа с машини и апарати и други технически съоръжения, строителство на сгради и съоръжения и извършване на строително-монтажни работи, работа на височини, изкопни работи, взривни дейности и дейности свързани с боеприпаси и взривоопасни материали, огнеопасни товари, в химическата промишленост и други. Също така подробно и детайлно са разгледани оглед на предмети, оглед на лица, разпит на свидетел /включително на пострададал/ разпит на обвиняем. В тактиката за провеждане на разпит, на базата на собствения си опит и емпиричния материал дисертантът показва възможността чрез съставянето на психологическа характеристика на разпитваното лице да се получи необходимата информация за разследване на престъплението. Интерес представлява както характеристиката на извършителите, така и на пострадалите и на връзката между тях.

Подробно са разгледани въпросите, свързани с възможността да се назначат експертизи- медицински, технически, строителни, автотехнически, химически, физически, психиатрични и психологически, графически и на документи, на следи от ръка или крак и т.н. Много внимателно е описана и методиката на следствения експеримент. Отделено е специално внимание на взаимодействието на разследващите органи с оперативно- издирвателните структури на МВР.

Всичко посочено до тук представлява оригинална авторова методика по изследваните въпроси.

4.Оценявам приносите в дисертационния труд на Невена Русева като приноси с научен и приноси с научно- приложен характер.

Като научен принос оценявам :

Формулирането на темата на дисертацията и анализирането ѝ през призмата на обществения интерес.

Като приноси с научно- приложен характер оценявам:

А.Цялостния анализ на глава трета

Б. Цялостния анализ на глава четвърта

5.Препоръки към автора на дисертацията

А. Да изготви на базата на дисертационния труд методика за практическата дейност в системата на МВР, в която да включи в концентриран вариант наказателно- правната характеристика на престъпленията, наказателно- процесуалния анализ, методическите въпроси, свързани с образуването на наказателното производство по чл. 123 и чл. 134 от НК, както и на следствените ситуации, на версиите и на планирането на разследването ,тактиката на провеждане на някои типични действия при разследването на престъпленията по чл. 123 и чл. 134 от НК.

Б. Да публикува изготвената методика

В. Препоръчвам да се публикува дисертационния труд като се отчетат направените бележки.

6. Заключение

Личните ми впечатления от Невена Русева са отлични. Познавам я от 2015г. като участник в научни форуми на юридически факултет на Русенски университет „Ангел Кънчев“. Съчетава практическата си дейност със сериозна теоретична подготовка, следи научната литература , поддържа контакти с широк кръг от колеги, работещи по изследваните от нея теми.

Давам висока оценка на дисертационния труд на Невена Иванова Русева на тема „Разследване на смъртни случаи и телесни повреди, настъпили

при извършване на правно- регламентирана дейност“ , смятам, че той съдържа научни и научно-приложни резултати, които имат оригинален и приносен характер и отговарят на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България.

Дисертационният труд показва, че Невена Русева притежава теоретични знания и богат практически опит в областта на наказателно- правните науки и специално в криминалистиката, както и качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Предвид изложената позиция в давам своята висока положителна оценка за проведеното научно изследване, представено в дисертационния труд и предлагам категорично на уважаемото научно жури да присъди на Невена Иванова Русева образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право.

София

09. 08. 2017г.

Рецензент:

Проф. д-р Петя Шопова